

Brama księżny Aleksandry Ogińskiej

Brama Ogińskiej w Siedlcach przez niemal dwa wieki istnienia stała się jednym z najbardziej charakterystycznych symboli Siedlec. Informacje o niej, przekazywane z pokolenia na pokolenie, są pełne sprzeczności i niedopowiedzeń. Niedawno za sprawą banerów jednej z partii politycznych przypomniano sobie o jej istnieniu.

Dr Rafał Dmowski

adiunkt w Instytucie Historii
i Stosunków Międzynarodowych
Uniwersytetu Przyrodniczo-
Humanistycznego w Siedlcach

W świetle źródeł archiwalnych interesujący nas obiekt wybudowany został jako dzwonnica w latach (1773-1775), czyli za życia ojca Aleksandry Ogińskiej - księcia Michała Fryderyka Czartoryskiego. W inwentarzu sporządzonym w 1776 r., czyli rok po przejęciu dóbr siedleckich na własność przez Ogińską, znajdujemy wzmiankę: „nowa brama od strony miasta i kościoła o czterech filarach, ale jeszcze nie otynkowana”. Bramę, której budowę większość autorów przypisuje ks. Ogińskiej wybudowano więc wcześniej. To, że dzwonnica była równocześnie bramą miejską nie powinno dziwić, chociażby ze względu na jej lokalizację na pograniczu granic miasta i Starej Wsi.

Dzwonnicę przystrojono w 1783 r. na powitanie w Siedlcach króla Stanisława Augusta Poniatowskiego, ciotecznego

brata księżnej i dlatego też nieznanemu nam autorowi **Przyjęcia Najjaśniejszego Pana...** mogło wydawać się, że brama została wybudowana specjalnie na przyjazd władcy. Stojąc w poprzek dawnego traktu mazowiecko-litewskiego, oddzielała ulicę Starowiejską, zwaną niegdyś Mordzką i Starą Wieś od miasta. Od dzwonnicy w kierunku zachodnim biegł trakt pocztowy, zwany od 1809 r. ulicą Rożniecką, potem Warszawską a dziś Józefa Piłsudskiego.

Brama miała formę łuku triumfalnego o trzech arkadach. Kopuła była kryta dachem, ozdobiona krzyżem i złoconym cyframi. W szczytowej części bramy zamontowano dzwony. Przy dzwonnicy po obu stronach ulicy Starowiejskiej, były dwa mieszkania dla sług kościelnych. Jedno z nich 1816 r. zamieniono na areszt. W drugim przez jakiś czas znajdowała się kancelaria Urzędu Stanu Cywilnego przy kościele św. Stanisława.

Oficjalna nazwa „Brama Księżnej Ogińskiej” pojawiła się dopiero w 1916 r.,

kiedy to taką nazwę uchwaliła Rada Miasta Siedlce. W 1922 r. na jednym z filarów odsłonięto tablicę: „Pamięci ks. Stanisława Brzóska, Bohaterskiego Wodza Powstańców Podlaskich 1863 r. Straconego w Sokolowie 23 maja 1865 r. Strzelcy Podlasy 22 stycznia 1922 r.” Bohaterski kapłan powstaniec miał bowiem wedle tradycji ukrywać się przez kilka dni w jednym z jej pomieszczeń podczas powstania. W 1928 r. wmurowano drugą tablicę poświęconą „Orłętom Lwowskim”.

Dzwonnicę rozebrali żołnierze niemieccy w maju 1941 r., najprawdopodobniej dlatego, że utrudniała przejazd ciężkiego sprzętu wojskowego. Do dnia dzisiejszego pozostały jedynie skrzydła boczne zawierające niewielkie pomieszczenia.

Omawiany obiekt stał się źródłem nazwy jednego z najprężniej działających w Siedlcach stowarzyszeń, czyli istniejącego od 2003 r. Siedleckiego Stowarzyszenia Społeczno-Kulturalnego „BRAMA”, które poświęciło mu jedno ze swych wydawnictw.

REKLAMA

PRZYSOWA INKASO

skuteczna WINDYKACJA

należności i odszkodowań

www.przysowa.pl

Siedlce, ul. Aślanowicza 18
☎ 25 644 41 44
e-mail: biuro@przysowa.pl

REKLAMA

- oleje: przemysłowe, rolnicze, motoryzacyjne
- płyny eksploatacyjne
- smary i chłodziwa
- środki FLOWEY do mycia pojazdów i powierzchni przemysłowych

Negocjacja
CEN

Fachowe
doradztwo

Dostawa
GRATIS!

tel.: +48 500 333 383
e-mail: biuro@lubricoss.pl
www.lubricoss.pl

REKLAMA

PARTNER HANDLOWY

 OKNOPLAST
okna z Krakowa

 Nowak DOM®

www.nowakdom.eu

• OKNA • DRZWI
• BRAMY • ROLETY

SIEDLCE, ul. Warszawska 22
☎ 25/ 644 52 72

SOKOŁÓW PODLASKI, ul. Piękna 2a
☎ 25/ 741 03 76